

1. Іванюта С. М. Антикризове управління. Навчальний посібник / С. М. Іванюта. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 288 с.
2. Чернявський А. Д. Антикризове управління фірмою : навч. посібник / А. Д. Чернявський. – К. : Зовнішня торгівля, 2005. – 328 с.
3. Кондрашихін А. Б., Пепа Т. В., Федорова В. О. Фінансова санація і банкрутство підприємств. Навчальний посібник / А. Б. Кондрашихін, Т. В. Пепа, В. О. Федорова. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 208 с.
4. Сугоняко А. Блокирование со стороны правительства рефинансирования банковской системы страны ставит украинские банки на грань потери платежеспособности / Александр Сугоняко // Факты. – 3 февраля 2009 г.
5. Чепіжко В. Фінансова криза з американською пропискою / Віталій Чепіжко // Урядовий кур'єр. – 20 січня 2009. – № 175.
6. Иконников С. Братя по разуму / Святослав Иконников // Бизнес 43/27.10.08.
7. Беркут Игорь, Василишин Роман. Золотое дно – 2. Гибель банков / Игорь Беркут, Роман Василишин // Еженедельник 2000. – 6–12 марта 2009. – № 10(452). – А1-А2.
8. Банковский надзор. Финансовое состояние банков // www.bank.gov.ua/Inf_mat/Pres_servis/2009/banki_timch_adm.pdf
9. Науково-практичний коментар до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» / за ред. О. І. Харитонові. – Х. : ТОВ «Одісей», 2008. – 336 с.
10. Тосунян Г. А., Викулин А. Ю. Несостоятельность (банкротство) кредитных организаций : учеб.-практ. пособие / Г. А. Тосунян, А. Ю. Викулин. – М. : Дело, 2002. – 320 с.
11. Поляков Б. М. Коментар судової практики Верховного Суду України у справах про банкрутство / Б. М. Поляков. – К. : Логос, 2008. – 488 с.

Lobach O.

MORATORIUM OF PROBLEMATIC BANK

The article analyses legal regulations, application of moratorium during the functioning of the provisional administration in a problematic bank.

УДК 347.27

Леонова Л. С.

ПОВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ НА ПРЕДМЕТ ЗАСТАВИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА РОСІЇ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

У статті розглянуто проблеми регулювання повернення стягнення на предмет застави на основі порівняльного аналізу змін та тенденцій законодавства України та Росії, що регулюють повернення стягнення та реалізацію предмета застави. Зокрема, у статті автор аналізує підстави повернення стягнення на заставлене майно, механізму та деяких наслідків реалізації заставленого майна за законодавством України та Росії.

Повернення стягнення на предмет застави та реалізація предмета застави є особливо важливими стадіями заставних правовідносин. Саме на цих стадіях відбувається задоволення вимог та відшкодування всіх втрат і витрат кредитора у зв'язку з порушенням боржником свого зобов'язання. Тому розгляд основних проблем, пов'язаних із цими питаннями і шляхів їхнього вирішення за законодавством України та Росії має важливе теоретичне та практичне значення.

У відповідності з ч.1 ст. 590 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 р., повернення стягнення на предмет застави здійснюється за рішенням суду, якщо інше не встановлено договором або законом. Відповідно до ч. 6 ст. 20 За-

кону України «Про заставу» від 2 жовтня 1992 р., повернення стягнення на заставлене майно здійснюється за рішенням суду або третейського суду, на підставі виконавчого напису нотаріуса, якщо інше не передбачено законом або договором застави. Таким чином, можна зробити висновки про деяку неузгодженість у законодавстві України щодо підстав повернення стягнення на заставлене майно, яку досі не усунуто. Водночас можна сказати, що всі перераховані вище способи повернення стягнення не заборонені та що їх можна застосовувати.

Законодавство Росії загалом передбачає судовий та позасудовий способи повернення стягнення на заставлене майно. Хоча Цивільний

кодекс Російської Федерації, Закон Російської Федерації «Про заставу» та Закон Російської Федерації «Про іпотеку (заставу нерухомого майна)» [1] містять цілу низку умов щодо застосування різних способів повернення стягнення на заставлене майно, загалом вони також передбачають повернення стягнення на підставі рішення суду, виконавчого напису нотаріуса та на підставі договору між заставодавцем та заставодержателем.

Реалізація предмета застави, на який повернене стягнення, відповідно до Цивільного кодексу України провадиться шляхом його продажу з публічних торгів, якщо інше не встановлено договором або законом. Порядок реалізації предмета застави з публічних торгів встановлюється законом [2]. Відповідно до ст. 20 Закону України «Про заставу», реалізацію заставленого майна провадять спеціалізовані організації з аукціонів (публічних торгів), якщо інше не передбачено договором, а реалізацію майна державних підприємств та відкритих акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації, усі акції яких перебувають у державній власності, – виключно з аукціонів (публічних торгів).

Законодавство Російської Федерації передбачає загальний порядок повернення стягнення шляхом проведення публічних торгів як при судовому, так і позасудовому способах повернення стягнення, якщо інше не передбачено законом або договором між заставодавцем та заставодержателем [3].

Цікавим є вирішення питання про наслідки проведення аукціону (публічних торгів) у законодавстві України та Росії. Цивільний кодекс України передбачає, що в разі, якщо публічні торги оголошено такими, що не відбулися, предмет застави може бути передано у власність заставодержателя за згодою заставодержателя та заставодавця за початковою ціною, якщо інше не встановлено договором або законом [4]. У випадках, коли заставодавець такої згоди не дав, заставлене майно реалізується у встановленому порядку, тобто реалізація починається заново. Закон України «Про заставу» встановлює, що якщо перший аукціон (публічні торги) оголошено таким, що не відбувся, проводиться наступний аукціон. Водночас, початковою ціною другого і наступних аукціонів вважається ціна, зменшена на 30% стосовно до початкової ціни попереднього аукціону [5]. Відповідно до Закону України «Про заставу», заставодержатель має право залишити заставлене майно собі в разі, якщо другий і наступні аукціони (публічні торги) оголошені такими, що не відбулися. Ціна, за якою заставодержатель може залишити заставлене майно, має бути початковою ціною, яка була запропонована на останньому аукціоні (публічних торгах). Якщо заставо-

держатель відмовився залишити заставлене майно собі, це майно реалізується у встановленому порядку, якщо інше не передбачено договором [6]. До Верховної Ради подавалися законопроекти з пропозиціями внести зміни та затвердити положення щодо можливості залишити предмет застави у заставодержателя без згоди заставодавця після того, як аукціон (прилюдні торги) оголошено таким, що не відбувся [7]. Це могло допомогти пришвидшити процедуру реалізації заставленого майна, однак законодавець затвердив інший підхід, котрий дає змогу залишити заставлене майно за заставодержателем. З одного боку, чинний порядок реалізації не можна назвати ефективнішим, оскільки він може спричинити зволікання процедури реалізації заставленого майна. Проте, з іншого боку, він може сприяти більшому захисту прав заставодавця, без згоди якого предмет застави не може бути передано у власність заставодержателя після оголошення першого аукціону (публічних торгів) таким, що не відбувся. Таким чином, значення законодавчого вирішення розглянутого вище питання є неоднозначним і потребує подальшого аналізу і вивчення з урахуванням практичного застосування розглянутого механізму.

Для порівняння регулювання механізму реалізації заставленого майна за законодавством Росії варто зауважити, що відповідно до Закону Російської Федерації «Про заставу» з урахуванням змін, які було нещодавно внесено Федеральним Законом № 306-ФЗ від 30 грудня 2008 р. «Про внесення змін у деякі законодавчі акти Російської Федерації у зв'язку з удосконаленням порядку повернення стягнення на заставлене майно», якщо перші торги не відбулися (з причин участі менше ніж двох учасників торгів, відсутності надбавки до початкової ціни продажу), упродовж десяти днів заставодержатель має право за згодою заставодавця придбати заставлене майно за його початковою ціною продажу на торгах і зарахувати в ціну покупки свої вимоги. Якщо заставодавець не скористався цим правом, не пізніше ніж через місяць після перших торгів проводяться повторні торги. Початкова ціна майна при цьому знижується на 15%. У випадку оголошення повторних публічних торгів, що не відбулися через ті ж причини, заставоутримувач має право придбати (залишити собі) закладене майно за ціною не більше ніж на 25% нижчою його початкової ціни продажу на перших публічних торгах. Якщо заставодержатель не скористався правом залишити предмет застави собі впродовж місяця після оголошення повторних публічних торгів що не відбулися, застава припиняється [8].

Така процедура видається швидшою і чіткішою завдяки встановленню конкретних строків

порівняно з процедурою, визначеною українським законодавством.

Подальшому ефективному розвитку відносин, що виникають щодо застави в Україні, може сприяти вдосконалення норм, що регулюють повер-

нення стягнення на предмет застави, усунення правових колізій, порівняння вирішення спільних проблем у регулюванні відносин щодо застави у законодавстві різних держав, зокрема Росії, а також запозичення корисного зарубіжного досвіду.

1. Цивільний кодекс Російської Федерації від 18 грудня 2006 року № 230-ФЗ з подальшими змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://base.garant.ru/10164072-023.htm#par1744>.
Закон Російської Федерації «Про заставу» від 29 травня 1992 р. № 2872-І з подальшими змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://base.garant.ru/10105413-001.htm#par22>.
Закон Російської Федерації «Про іпотеку (заставу нерухомого майна)» від 16 липня 1998 року № 102-ФЗ з подальшими змінами та доповненнями. – Режим доступу: <http://www.akdi.ru/GD/proekt/069877GD.SHTM>.
2. Україна. Закони. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року з подальшими змінами та доповненнями // Україна. Закони. Цивільний кодекс України : Офіційний текст / Міністерство юстиції України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 464 с. – Ч. 1 ст. 591.
3. Закон Російської Федерації «Про заставу» від 29 травня 1992 р. № 2872-І з подальшими змінами та доповненнями, ст. 28.1. – Режим доступу: <http://base.garant.ru/10105413-001.htm#par22>
4. Україна. Закони. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року з подальшими змінами та доповненнями // Україна. Закони. Цивільний кодекс України : Офіційний текст / Міністерство юстиції України. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 464 с. – Ч. 3 ст. 591.
5. Закон України «Про заставу» від 2 жовтня 1992 року з подальшими змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. (ВВР). – 1992. – № 47. – С. 642. – Ч. 2 ст. 21.
6. Закон України «Про заставу» від 2 жовтня 1992 року з подальшими змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 47. – С. 642. – Ч. 3 ст. 21.
7. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про заставу» від 18 листопада 2002 за № 2411, внесений Кабінетом Міністрів України.
8. Закон Російської Федерації від 29 травня 1992 р. № 2872-І «Про заставу» з подальшими змінами та доповненнями, п. 13 ст. 28.1. – Режим доступу: <http://base.garant.ru/10105413-001.htm#par22>.

Leonova L.

ENFORCEMENT OF PLEDGE UNDER THE LAW OF UKRAINE AND RUSSIA: COMPARATIVE ANALYSIS

This article focuses on problems of pledge enforcement regulation on the basis of comparative analysis of changes and trends in the law of Ukraine and Russia that regulates enforcement of pledge. In particular, the author of the article provided analysis of grounds for the pledge enforcement, mechanism and some consequences of realization of the pledged property under the law of Ukraine and Russia.

УДК 342.72/.73:336.719.2(477)

Шайдуров А. М.

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ФІЗИЧНИХ ОСІБ, ЯКА СТАНОВИТЬ КОМЕРЦІЙНУ АБО БАНКІВСЬКУ ТАЄМНИЦЮ

У статті викладено тези дослідження проблем забезпечення захисту державною інформації щодо діяльності та фінансового стану фізичних осіб, яка становить комерційну або банківську таємницю. Автор вбачає потребу усунути невідповідності у законодавстві України, які дають змогу отримувати зазначену інформацію у спрощеному порядку.

Сьогодні в Україні ухвалено близько 700 нормативно-правових актів, що стосуються питання розбудови в нашій державі інформаційного су-

спільства. Більшість цих документів передбачає, з одного боку, широкий доступ до інформації державних інститутів і суспільства, а з другого –